

Український державний університет залізничного транспорту

СИЛЛАБУС

дисципліни

Історія зарубіжної літератури

*Затверджено на засіданні кафедри Іноземних мов
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.*

Навчальний рік: 2024-2025

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітня програма: Переклад та англійська мова і література (ПАМіЛ)

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Антонова Вікторія Федорівна vikanto75@gmail.com

Інформація про викладача: <http://kart.edu.ua/staff/antonova-vf>

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс має на меті формування знань про специфіку історико-літературної процесу, сутність літературно-художніх напрямків і художніх методів, особливості літературних творів. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є:

- вивчення специфіки літературного процесу;
- характеристика основних літературно-художніх напрямків і художніх методів;

- аналіз етапів творчості найвідоміших письменників окресленого періоду;
- вироблення навичок аналізу художніх творів, у яких найповніше відбилися основні тенденції літературного процесу.

ОБСЯГ ЗАНЯТЬ

Обсяг:	3 кредити ЄКТС
Кількість модулів:	2
Звітність:	Іспит
Лекцій за семестрами, год	15
Практичних занять за семестрами, год.	15
Самостійної роботи за семестрами, год	60

ОПИС КУРСУ

Модуль 1

Тема 1 Поняття античної літератури. Давньогрецька література, загальна характеристика, періодизація. Давньогрецька міфологія. Основні міфологічні цикли. Міф як світоглядно-естетичний феномен.

Тема 2 Література раннього середньовіччя. Історичні процеси періоду Середньовіччя. Лицарська література. Література епохи Відродження: сюжети та жанри. Ренесанс як культурно-історичний феномен. Відродження в Англії. Особливості розвитку гуманістичної поезії, прози і драми.

Модуль 2

Тема 1 Зарубіжна література XVII-XVIII століть. Загальна характеристика епохи XVII ст. як самостійної культурно-історичної та літературної епохи. Літературні напрямки XVII-XVIII ст. Аналіз художніх систем: бароко, класицизм, ренесансний реалізм. Сучасна наукова оцінка літературних напрямків. Представники всіх напрямків: Буало, Кеведо, Кальдерон, Мільтон, Корнель, Расін.

Тема 2 Класицизм у західноєвропейській літературі. Буало і його роль у становленні класицизму. Творчість Мольєра. Антиклерикальний характер комедії «Тартюф». Філософська проблематика й обвинувачувані тенденції в комедії «Дон Жуан». Проблеми сім'ї та шлюбу у творчості Мольєра («Школа чоловіків», «Школа жінок»). Народне коріння сміху Мольєра. Історичне значення творчості Мольєра.

Модуль 3

Тема 1 Історія зарубіжної літератури XIX-XXI століть. Суспільно-історична й духовно-ідеологічна ситуація порубіжної епохи. Філософські й естетичні засади декадансу. Декаданс і модернізм.

Тема 2 Романтизм у західноєвропейській літературі. Особливості естетики і поетики романтизму. Романтизм в Англії. Творчість поетів-«лейкістів» у контексті англійського романтизму.

Тема 3 Натуралізм (філософія позитивізму, естетична доктрина Е.Золя). Імпресіонізм у живопису та літературі. Символізм, естетизм, неоромантизм. Ідейно-філософські позиції. Представники. Особливості естетики. Массова література як культурний феномен літератури XIX-XXI століть.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Давньогрецька трагедія. (Поняття про літературний рід, жанр, твори «Прометей закутий» Есхіла, «Едіп цар» Софокла, «Медея» Евріпіда).
2. Просвітництво в Англії Д. Дефо і його місце в літературі раннього англійського Просвітництва. Ідейно-художній аналіз роману Д. Дефо «Робінзон Крузо». Творчий шлях Свіфта. Памфлети Свіфта. Історичне значення образів Робінзона Крузо і Гуллівера.
3. Просвітництво у Франції. Місце Вольтера у Просвітництві Франції. Вольтер і його філософська проза («Кандід»).
4. Сентименталізм у західноєвропейській літературі. Соціальні, філософські й естетичні передумови появи сентименталізму у західноєвропейській літературі. Творчість У. Шекспіра.
5. Критичний реалізм у західноєвропейській літературі XIX ст. Основні тенденції розвитку. Концепція людини і світу у західноєвропейській літературі критичного реалізму.
6. Символізм, естетизм, неоромантизм. Ідейно-філософські позиції. Представники. Особливості естетики.
7. Загальна характеристика літератури Великої Британії на рубежі століть. Естетизм (О. Уайльд) та неоромантизм (Р. Кіплінг).

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

1. Соціально-історичний контекст античної літератури, її періодизація, місце в історії світової літератури.
2. Давньогрецька література, різноманітність її фольклорних, міфологічних джерел. Архаїчний період.

3. Театр парадоксу Б. Шоу в контексті «нової драми» на зламі століть.
4. Загальна характеристика американської літератури кінця XIX – початку XX ст. Творчість М.Твена і Дж.Лондона. Історія виникнення та розвитку масової літератури.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Анненкова О.С. Зарубіжна література XIX ст.: європейська реалістична проза 1830-1880 рр. – К.: Знання України, 2006. – 438 с.
2. Антична література / Миронова В. М., Михайлова О. Г., Мегела І. П. – К.: Либідь, 2005. – 488 с.
3. Антична література / Під ред. А.А. Тахо-Годі. М., 1986.
4. Буркат О. П. Антична література: Довідник / Буркат О. П., Беляєв Р. С. – К.: Либідь, 1993. – 318 с.
5. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гречаник Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посібник. – К., 2007.
6. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: «Академія», 1997. – 752 с.
7. Пашенко В.І. Антична література: підруч. для вузів / Пашенко В.І. – К.: Либідь, 2004.— 718с.
8. Підлісна Г.Н. Антична література / Підлісна Г.Н. – К.: ВШ, 1992.
9. Шахова К. Нариси творчості зарубіжних письменників-реалістів XIX – XX століття. – К., 1975.

Додаткова

1. Антонова В. Ф., Кравець О.М. Скандинавський міфологічний світ у сучасній англо-американській літературі фентезі //Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка. Серія «Філологічні науки». Полтава, 2017. Вип. 26 . С.26-30.
2. Антонова В.Ф. Нешко С.І. Казкова традиція у творчості В. Скотта та поетів-«лекістів» // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди «Літературознавство»/ 2019. Вип. 91-92 . С. 8-18.
3. Антонова В. Ф. ,Нешко С. І., Принцип організації просторо-часового контініума британської чарівної казки// Наукові записки [ХНПУ ім. Г.С. Сковороди](#). Серія: «Літературознавство». Харків : [ХНПУ ім. Г. С. Сковороди](#), 2017. Вип. 2 (86). С. 21–28
4. Буало Н. Поетичне мистецтво. – К., 1967
5. Зарубіжна література XIX ст.: Посібник / За ред. О.М. Ніколенко, В.І. Мацапури. – К., 1999.
6. Наливайко Д.С. Стиль напрямку й індивідуальні стилі в реалістичній літературі XIX ст. // 5.Індивідуальні стилі українських письменників кінця XIX – початку XX ст. – К., 1987.
7. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. – К., 2004. –

8. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства.

9. Чижевський Д. Історія української літератури. - К., 2003.

ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському державному університеті залізничного транспорту.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
• тестові завдання до теми	до 10
• опрацювання матеріалу практичного заняття	до 25
• робота з різноманітними джерелами інформації по темі	до 25
Модульний контроль	до 40

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить **100** (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D

Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

КОМПЕТЕНТНОСТІ

ІК – інтегральна компетентність

ЗК – загальна компетентність

ФК – фахова компетентність

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ФК-5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК-7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту для забезпечення комунікативних завдань в тому числі й у галузі залізничного транспорту.

ФК-10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів (зокрема, технічного перекладу галузевого спрямування).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН-2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти, узагальнювати отримані знання, вивчати нові тенденції та підходи для подальшого використання у професійній діяльності чи зміни вектора працевлаштування.

ПРН-7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів у проведенні навчальних занять як викладача

та підготовки навчально-методичної документації з відповідних дисциплін.

ПРН-8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку і місце в літературному процесі.

ПРН-15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів (зокрема, галузевої спрямованості).

Формування соціальних навичок (**soft skills**) завдяки певним формам діяльності, які використовуються при навчанні: публічні виступи - демонстрація впевненості, постановка голосу, демонстрація динамічності та конструктивності виступу, управління жестикуляцією.

Кодекс академічної доброчесності Університету доступний за посиланням:
<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>